

ՀՀ ՍԱՀՄԱՆԱԴՐԱԿԱՆ ԴԱՏԱՐԱՆ

2022-2024

ԹՎԱԿԱՆՆԵՐԻ ՄԻՋՆԱԺԱՄԿԵՏ ԾԱԽՍԱՅԻՆ ԾՐԱԳՐԻ

ԵՎ

2022

ԹՎԱԿԱՆԻ ԲՅՈՒՋԵՏԱՅԻՆ ՖԻՆԱՆՍԱՎՈՐՄԱՆ

ՀԱՅՏ

1. ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ՄԻՏՈՒՄՆԵՐԸ ՆԱԽՈՐԴՈՂ ՄԻՋՆԱԺԱՄԿԵՏ ՀԱՏՎԱԾՈՒՄ

2019-2020թթ-ի ընթացքում սահմանադրական դատարանը ընդգրկված է եղել մի շարք բարձր մակարդակի խորհրդատվություններում, որի շրջանակներում քննարկվել են իրավունքի գերակայությունը, մարդու իրավունքների ոլորտում նոր մարտահրավերների դիմագրավումը: Կազմակերպվել են մի շարք միջոցառումներ և թեմատիկ սեմինար-քննարկումներ՝ նվիրված ներպետական դատական ասպեկտների և ՄԻԵԴ-ի փոխհարաբերություններին, արդյունավետ դատական պաշտպանության միջոցներին, խոսքի ու արտահայտվելու ազատությանը: Այս ժամանակահատվածում անդրադարձ են կատարվել դատաիրավական և հակակոռուպցիոն ոլորտի բարեփոխումների բովանդակությանն ու ընթացքին: Կարևորվել է միջազգային գործընկերների աջակցությունն ու խորհրդատվությունը այդ բարեփոխումների իրականացման գործում:

Նախորդ միջնաժամկետ ժամանակահատվածում Սահմանադրական դատարանի մի շարք որոշումներով, Սահմանադրության 170-րդ հոդվածի 3-րդ մասով, «Սահմանադրական դատարանի մասին» սահմանադրական օրենքի 68-րդ հոդվածի 9-րդ մասի 4-րդ կետով և 19-րդ մասով սահմանված դեպքերում, իրավական անվտանգության ապահովման նպատակով սահմանվել են Սահմանադրությանը հակասող ճանաչված դրույթների ուժը կորցնելու ողջամիպ վերջնաժամկետներ՝ հնարավորություն տալով Ազգային ժողովին, Կառավարությանը վիճարկվող դրույթների իրավակարգավորումները համապատասխանեցնելու Սահմանադրական դատարանի կոնկրետ որոշումների պահանջներին: Ոչ եզակի դեպքերում, մինչև անհրաժեշտ օրենսդրական կազմակերպական կառուցակարգեր և ընթացակարգեր սահմանելը, Սահմանադրական դատարանը Սահմանադրության դրույթների վերաբերյալ նորմատիվ իրավական ակտերի սահմանադրականությունը գնահատելիս արտահայտել է իրավական դիրքորոշումներ, որոնք կոչված են իրավակիրառ պրակտիկական նպատակաուղղելու նորմատիվ իրավական ակտն իրենց սահմանադրաիրավական բովանդակությանը համապատասխան ընկալելու և դրանց համապատասխան կիրառումն ապահովելու ուղղությամբ՝ հարկապես այն դեպքերում, երբ խոսքը վերաբերել է մարդու և քաղաքացու հիմնական իրավունքների ու ազատությունների անմիջական գործողության ապահովմանը:

2019թ-ը առավել ուշագրավ է եղել «Սահմանադրական դատարանի և «Կոնրադ Ադենաուեր» հիմնադրամի միջև ստորագրված փոխըմբռնման հուշագրով /Յտարի/, որի նպատակն էր ապահովել համագործակցության շրջանակ, իրականացնել փորձի փոխանակում սահմանադրական իրավունքի հարցերի շուրջ և խթանել իրավական երկխոսություն: Այս հուշագիրը ամուր Կիմբ կհանդիսանա հայ-գերմանական կապերի հեղափոխական ամրապնդմանը:

2020թ-ի ընթացքում քննություն առնելով վիճարկվող նորմատիվ իրավական ակտերի սահմանադրականության հարցերը, հիմնականում հաշվի են առնվել մարդու և քաղաքացու հիմնական իրավունքների և ազատությունների ապահովման, պաշտպանության, ազատ իրականացման անհրաժեշտությունը, դրանց սահմանափակումների թույլատրելիությունը և որոշակիությունը, ինչպես նաև գնահատվել է ոչ միայն հիմնական իրավունքների և ազատությունների երաշխավորվածությունը, այլ նաև շեշտ է դրվել արդյունավետ իրականացման համար անհրաժեշտ օրենսդրական կազմակերպական կառուցակարգերի և ընթացակարգերի սահմանման անհրաժեշտությունը:

ՄԴ-Ն իր գործունեության իրականացման հետ կապված գեներային խնդիրներ չունի, մասնավորապես վերջին երեք տարիների ընթացքում միջին հաշվարկով կին աշխատողների թվաքանակը կազմել է 0,54 տոկոս, տղամարդ աշխատողներինը՝ 0,46 :

Սահմանադրական դատարանի ընդունած որոշումների կատարման վիճակը հետևյալն է՝

2019թ- Սահմանադրական դատարան մուտքագրվել է 248 դիմում: ՄԴ-ի նիստերում քննվել և ըստ էության վերջնական որոշում է կայացվել 61 գործով, որից 34-ը՝ Կառավարության դիմումների հիման վրա, 15-ը՝ դատարանների դիմումների հիման վրա, 14-ը՝ անհատական դիմումների հիման վրա, 1-ը՝ Մարդու իրավունքների պաշտպանի դիմումի հիման վրա, և 1-ը՝ Հանրապետության նախագահի դիմումի հիման վրա:

2020թ-ՄԴ մուտքագրվել է 253 դիմում: ՄԴ մուտքագրված դիմումների փաստացի պատկերը հետևյալն է. պարզամավորների ընդհանուր թվի առնվազն մեկ հինգերորդ- 1 դիմում, Հանրապետության նախագահ- 1 դիմում, Կառավարություն- 46 դիմում, Բարձրագույն դատական խորհուրդ /որպես դատարան/- 1 դիմում, ֆիզիկական և իրավաբանական անձինք- 185 դիմում, Մարդու իրավունքների պաշտպան- 2 դիմում, դատարաններ- 16 դիմում, Ազգային ժողովի խորհուրդ- 1 դիմում:

2. ՆՊԱՏԱԿՆԵՐԸ ԵՎ ԹԻՐԱԽՆԵՐԸ ՄԺԾԾ ԺԱՄԱՆԱԿԱՀԱՏՎԱԾՈՒՄ

Օրենսդրության մեջ առկա բացերը հայրենական իրավունքի թերևս ամենաարդիական հիմնախնդիրներից են: Իրավակիրառ գործունեության մեջ հաճախ է իրեն զգացնել տալիս կոնկրետ հարաբերության իրավական կարգավորման բացակայության կամ թերի կարգավորման արդյունքում ծագող գրեթե փակուղային իրավիճակը: Այն պայմանավորված է հասարակական հարաբերությունների զարգացմամբ, գործող օրենսդրության հիմնական սկզբունքներով, էությամբ և բովանդակությամբ: Պարզառ կարող է հանդիսանալ նաև հետևյալ մարտնչումը՝ իրավական նորմը սահմանադրական արդարադատություն իրականացնող մարմնի կողմից ճանաչվել է հակասահմանադրական, սակայն իրավասու իրավաստեղծ մարմինը չի գործում բավարար օպերատիվությամբ, այն է՝ ողջամիտ ժամկետներում միջոցներ չի ձեռնարկում հակասահմանադրական ճանաչված իրավական նորմով կարգավորված իրավահարաբերությունները կանոնակարգող նոր նորմ ընդունելու համար, կամ երբ օրենսդրությունը կյանքից հետ է մնում նոր հասարակական հարաբերությունների ծագման արդյունքում, կամ երբ ընթացիկ օրենսդրությունը հետ է մնում սահմանադրական կարգավորումից և այլն: Օրենսդրական բացի հաղթահարման միջոցներից է նաև ժամանակավոր իրավակարգավորումներ նախատեսելը՝ մինչև օրենսդրի կողմից համապատասխան նորմերի ստեղծումը: Օրենսդրական բացերի հաղթահարումը ոչ միայն ՄԴ-ի որոշումների սահմանադրաիրավական մշակվածության աստիճանն է, այլ նաև վերջիններիս պարզաճ կատարումը հասցեատերերի կողմից:

ՀՀ սահմանադրական դատարանը իր գործունեությամբ առընչվում է ՄԱԿ-ի կայուն զարգացման 5-րդ և 16-րդ նպատակների հետ:

5-րդ նպատակը /գենդերային հավասարություն/ ամրագրում է կանանց և տղամարդկանց հավասար իրավունքների երաշխավորվածությունը ՀՀ սահմանադրությամբ:

6-րդ նպատակի /խաղաղություն, արդարություն և ամուր հաստատություններ/ հետ կապված «2007 թվականի հոկտեմբերի 25-ին Լանգարոտում ստորագրված «Սեռական շահագործումից և սեռական բնույթի բռնություններից երեխաների պաշտպանության մասին» Եվրոպայի խորհրդի կոնվենցիայում ամրագրված պարտավորությունների՝ Սահմանադրությանը համապատասխանության հարցը որոշելու վերաբերյալ» գործով Սահմանադրական դատարանն իր՝ 31.03.2020թ. ՄԴՈ-1519 որոշմամբ արձանագրել է հետևյալը.

1) Կոնվենցիայով ամրագրված պարտավորություններում «օրենսդրական կամ այլ միջոցներ» եզրույթը Հայաստանի Հանրապետության համար կիրառելի է Հայաստանի Հանրապետության սահմանադրաիրավական կարգավորումների շրջանակներում, այլ կերպ՝ եթե տվյալ հարցը

ենթակա է լուծման միայն օրենսդրական կարգավորումներով, այն չի կարող լուծվել այլ միջոցներով,

2) Կոնվենցիայի 10-րդ հոդվածով ամրագրված՝ երեխաների իրավունքները խթանելու և պաշտպանելու համար անկախ իրավասու ազգային կամ տեղական կառույցներ ստեղծելու կամ նշանակելու պարտավորությունը չի ենթադրում պարտադիր նոր մարմնի ստեղծում, և այդ պարտավորության իրականացումը կարող է ապահովվել Հայաստանի Հանրապետությունում արդեն իսկ գործող իրավասու մարմնի գործունեության շրջանակներում:

3) Սահմանադրական դատարանը գտնում է, որ Կոնվենցիայով Հայաստանի Հանրապետության կողմից ստանձնվող պարտավորությունները պետք է իրականացվեն վերաբերելի սահմանադրական արժեքների պահպանության պայմաններում, մասնավորապես՝ հաշվի առնելով Սահմանադրության 16-րդ հոդվածի (մանկության հատուկ պաշտպանության մասով), 36-րդ հոդվածի 1-ին մասի, 37-րդ հոդվածի, 86-րդ հոդվածի 6-րդ կետի սահմանադրական բովանդակությունը:

4) Միաժամանակ Սահմանադրական դատարանն անհրաժեշտ է համարում ընդգծել, որ Կոնվենցիայով նախատեսված՝ երեխաների փարրական և միջնակարգ կրթության ընթացքում սեռական շահագործման ու սեռական բնույթի բռնությունների հետ կապված վրանգների, ինքնապաշտպանության միջոցների մասին տեղեկությունները տրամադրվեն՝ պարտադիր հաշվի առնելով երեխաների հասունության մակարդակը և նրանց զարգացող կարողությունները, ինչպես նաև ապահովելով նրանց լավագույն շահի առաջնահերթ պաշտպանության նկատմամբ պետության արդյունավետ վերահսկողությունը՝ ի կատարումն պետության՝ մանկության հատուկ պաշտպանության սահմանադրական պարտականության:

5) Սահմանադրական դատարանը հարկ է համարում նշել, որ Կոնվենցիայով Հայաստանի Հանրապետության կողմից ստանձնվող պարտավորությունների կատարման անհրաժեշտ օրենսդրական երաշխիքների ապահովումը և իրավակիրառական պրակտիկան պետք է ներդաշնակ լինեն սույն որոշման մեջ արտահայտված իրավական դիրքորոշումներին:

6) Սահմանադրական դատարանը փաստում է, որ Կոնվենցիայով Հայաստանի Հանրապետության կողմից ստանձնվող պարտավորությունները հատկապես վերաբերելի են Ազգային ժողովի ու Կառավարության լիազորություններին, և Կոնվենցիայի վավերացման նպատակահարմարության հարցը գտնվում է հիշյալ մարմինների լիազորությունների փիրույթում»: Այսպիսով «Սահմանադրական դատարանի քաղաքականության հիմնական նպատակն է ապահովել սահմանադրության գերակայությունը»:

Նպատակը	Ծրագրի դասիչը և անվանումը	Ծրագրի վերջնական արդյունքները					Կապը ՀՀ կառավարության ծրագրով և գործող այլ ռազմավարական փաստաթղթերով սահմանված ՀՀ կառավարության քաղաքականության նպատակների և թիրախների հետ	Կապը ՄԱԿ-ի կայուն զարգացման նպատակների և ցուցանիշների հետ
		Չափորոշիչը	Ելակետը		Թիրախը			
			Ցուցանիշը	Ժամկետը	Ցուցանիշը	Ժամկետը		
...						
«Վճարման սահմանադրական արդարադատության»	1092 ՀՀ սահմանադրական դատարանի գործունեության	Սահմանադրական խնդիր	250	2020	260	2023		

ան իրական ացումը և սահման ադրությ ան գերակայ ության ապահով ում	ան ապահովում	բովան դակո ղ դիմու մների քանա կ, հար						
ՀՀ –ում սահման ադրակա ն արդարա դատությ ան իրական ացումը և սահման ադրությ ան գերակայ ության ապահով ում	1092 ՀՀ սահմանադր ական դատարանի գործունեությ ան ապահովում	Արդար ության հասա նելիու թյան լիովին ապահ ովում, տրկոս	100	2020	100	2024		16-րդ նպատակ՝ <<Խաղաղությո ւն, <u>արդարություն</u> լամուր հաստատությու ններ>> 16.3 թիրախ՝ «Խթանել օրենքի գերակայություն ազգային և միջազգային մակարդակներ ում և ապահովել արդարադատու թյան հավասար հասանելիությու ն բոլորի համար»
ՀՀ –ում սահման ադրակա ն արդարա դատությ ան իրական ացումը և սահման ադրությ ան գերակայ ության ապահով ում	1092 ՀՀ սահմանադր ական դատարանի գործունեությ ան ապահովում	Աշխատ ողնե րի ընդի անուր թվաք անակ ում կանա նց տեսա կարա ր կշիռը, տրկոս	50 տրկո ս	2020	50 տրկոս	2024	ՀՀ կառավարության 19.09.2019թ 1334-Լ որոշման ՀՀ գեներալի քաղաքականության իրականացման ոպերատիվության հավելված 1- ի 3-րդ կետը՝ «Կանայք և տղամարդիկ իրավահավասար են»	5-րդ նպատակ՝ <<Գեներալի հավասարությու ն>> 5.1 թիրախ՝ «Ամենուր վերջ դնել բոլոր կանանց և աղջիկների նկատմամբ գործադրվող խտրականությ ան բոլոր ձևերին»

3. ԾԱԽՍԱՅԻՆ ԳԵՐԱԿԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ՄԺԾԾ ԺԱՄԱՆԱԿԱՀԱՏՎԱԾՈՒՄ

Ծախսերը իրականացվում են ՀՀ սահմանադրական դատարանի գործունեության ապահովման նպատակով:

Գերակա ծախսային ուղղությունները ՄԺԾԾ Ժամանակահատվածի համար՝ (ըստ գերակայությունների նվազման)	Հիմնավորումներ
Ապարատի պահպանման ծախսեր	ՀՀ սահմանադրական դատարանի մասին օրենք

4. ՄԺԾԾ ԺԱՄԱՆԱԿԱՀԱՏՎԱԾՈՒՄ ԻՐԱԿԱՆԱՑՎԵԼԻՔ ԾԱԽՍԱՅԻՆ ԾՐԱԳՐԵՐԸ

4.1. Պարտադիր և հայեցողական ծախսերը

ՀՀ սահմանադրական դատարանի պարտադիր ծախսերն ուղղված են դատարանի գործունեության ապահովմանը: Այն ընդգրկում է

1. ՀՀ սահմանադրական դատարանի գործունեության և սահմանադրական արդարադատության ապահովում միջոցառումը:

2. ՀՀ սահմանադրական դատարանի պահուստային ֆոնդ միջոցառումը:

Դասիչը		Միջոցառման անվանումը	Պարտադիր կամ հայեցողական պարտավորությունների շրջանակը ¹	Պարտադիր պարտավորության շրջանակներում գործադիր մարմնի հայեցողական իրավասությունների շրջանակները ²	Պարտադիր կամ հայեցողական պարտավորությունը սահմանող օրենսդրական հիմքերը ³
Ծրագիր	Միջոցառում				
Պարտադիր ծախսերին դասվող միջոցառումներ, այդ թվում՝					
1092	11001	ՀՀ սահմանադրական դատարանի գործունեության և սահմանադրական արդարադատության ապահովում	Պարտադիր	Ներկայացուցչական ծախս և գործուղումների ծախս	ՀՀ սահմանադրության 167 հոդված
1092	11002	ՀՀ սահմանադրական դատարանի պահուստային ֆոնդ	պարտադիր	Որոշվող ծախսային ուղղությունները	ՀՀ սահմանադրական դատարանի մասին օրենքի 3-րդ հոդ, 5-րդ կետ

¹Ներկայացվում է համապատասխան միջոցառման շրջանակներում իրականացվող պարտադիր (պարտադիր ծախսերին դասվող միջոցառումների դեպքում) կամ հայեցողական (հայեցողական ծախսերին դասվող միջոցառումների դեպքում) պարտավորությունների համառոտ նկարագիրը՝ այդ թվում մատուցվող ծառայությունների, փրամադրող փարսաֆերտների և շահառուների շրջանակը:

²Սյունակը լրացվում է միայն պարտադիր ծախսերին դասվող միջոցառումների համար:

³ Սյունակում կատարվում են հղումներ պարտադիր ծախսային պարտավորությունները սահմանող օրենքների և միջազգային պայմանագրերի կոնկրետ դրույթների վրա, իսկ այդ պարտավորությունների շրջանակներում գործադիր մարմնի վերապահված հայեցողական իրավասությունների դեպքում՝ նաև այդ իրավասությունները սահմանող իրավական ակտերի վրա: Հայեցողական ծախսերին դասվող միջոցառումների դեպքում կատարվում են հղումներ այդ ծախսային պարտավորությունները սահմանող իրավական ակտերի վրա:

4.2. Գոյություն ունեցող ծախսային պարտավորությունները

ՀՀ սահմանադրական դատարանի կողմից 2022-2024թթ-ի ընթացքում իրականացվելու է «1092. ՀՀ սահմանադրական դատարանի գործունեության ապահովում» ծրագիրը, որի ծախսային պարտավորությունները 2022թ-ի համար կազմում են 657429,6 հազ. դրամ, 2023 թվականին՝ 669834.6 հազ. դրամ և 2024թվականին՝ 679822.1 հազ. դրամ:

Ծրագրի շրջանակներում իրականացվելու են հետևյալ միջոցառումները՝

«11001. ՀՀ սահմանադրական դատարանի գործունեության և արդարադատության ապահովում», որի համար պետական բյուջեից նախատեսվում է ֆինանսավորում՝ 2022թ-ին՝ 644538,8 հազ. դրամ, 2023թ-ին՝ 656700.6 հազ. դրամ, 2024թ-ին՝ 666492.3 հազ. դրամ:

«11002. ՀՀ սահմանադրական դատարանի պահուստային ֆոնդ», որի համար պետական բյուջեից նախատեսվում է 2022թ-ին՝ 12890,8 հազ. դրամ, 2023թ-ին՝ 13134.0 հազ. դրամ և 2024թ-ին՝ 13329.8 հազ. դրամ

ՀՀ սահմանադրական դատարանը գոյություն ունեցող պարտավորությունների գծով ծախսային խնայողություններ չունի:

4.3. Նոր նախաձեռնությունները

ՀՀ սահմանադրական դատարանը նոր նախաձեռնությունների չունի:

5. ՈՉ ԲՅՈՒՋԵՏԱՅԻՆ ԱՂԲՅՈՒՐՆԵՐԻՑ ՍՊԱՍՎՈՂ ԵԿԱՄՈՒՏՆԵՐԸ

ՀՀ սահմանադրական դատարանը ոչ բյուջետային աղբյուրներից սպասվող եկամուտներ չունի:

6. ՏԱՐԱԾՔԱՅԻՆ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ԱՌՆՉՎՈՂ ԾՐԱԳՐԵՐԸ/ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԸ

ՀՀ սահմանադրական դատարանի գործունեությունը համահունչ է ՀՀ կառավարության որդեգրած զարգացման քաղաքականությանը:

7. ՄԻՋՈՒՆՈՐՏԱՅԻՆ (ԽԱՉՎՈՂ) ԲՆՈՒՅԹԻ ԱՌԱՆՁԻՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻՆ ԱՌՆՉՎՈՂ ԾՐԱԳՐԵՐԸ/ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԸ

ՀՀ սահմանադրական դատարանի գործունեության ապահովում ծրագրի / 1092/ ՀՀ սահմանադրական դատարանի գործունեության և սահմանադրական արդարադատության ապահովում միջոցառումը /11001/ իր գործունեությամբ աջակցում է հասարակության արժանապատիվ կյանքի պայմանների բարելավմանը, միջազգային իրավունքի հիման վրա պետությունների հետ բարիդրացիական, փոխշահավետ հարաբերությունների հաստատմանն ուղղված արտաքին քաղաքականության իրականացմանը:

8. ԱՐՏԱՔԻՆ ԱՂԲՅՈՒՐՆԵՐԻՑ՝ ՊԵՏԱԿԱՆ ԲՅՈՒՋԵԻ ԽՈՂՈՎԱԿՆԵՐՈՎ ՍՏԱՑՎՈՂ ՎԱՐԿԵՐԻ ԵՎ ԴՐԱՄԱՇՆՈՐՀՆԵՐԻ ՀԱՇՎԻՆ ԻՐԱԿԱՆԱՑՎԵԼԻՔ ԾՐԱԳՐԵՐԸ/ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԸ

ՀՀ սահմանադրական դատարանը վարկերի և դրամաշնորհների հաշվին իրականացվելիք ծրագրեր կամ միջոցառումների չունի:

9. ՄԺԾԾ ԺԱՄԱՆԱԿԱՀԱՏՎԱԾՈՒՄ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՊԱՀԱՆՋՆԵՐԻ ԱՄՓՈՓՈՒՄ

2021-2023թթ ժամանակահատվածի համար ՍԴ-ի ֆինանսական պահանջները համապատասխանում են գոյություն ունեցող պարտավորություններին և նոր նախաձեռնություններ չեն նախատեսվում: 2021թ-ին ՍԴ-ն պետ. բյուջեից նախատեսում է 683877.7 հազ. դրամ, 2022թ-ին՝ 657429.6 հազ. դրամ, իսկ 2023թ-ին՝ 669834.6 հազ. դրամ ֆինանսավորում:

10. ՀԱՅՏԻ ՀԵՏ ԿԱՊՎԱԾ ՌԻՍԿԵՐԸ

Հայտով ներկայացված ցուցանիշները հիմնականում իրադրական են և հիմնվում են նախորդ տարիների փորձի վրա:

Ռիսկի նկարագրությունը	Երևույթի հանդես գալու հավանականությունը ⁴	Հնարավոր նպատակների և ցուցանիշների վրա բացասական ազդեցությունը և արդյունքային	Ռիսկի հաղթահարման ուղիները	Կանխման/հնարավոր որոշումների կատարումը
ՍԴ բնականոն աշխատանքի խաթարում	5			
....				

⁴ Ներկայացնել 1-5 թվանշանով, որտեղ 1 թվանշանը ենթադրում է առավել բարձր հավանականություն 2022-2024

Հավելված N 5. Բյուջետային ծրագրերի գծով ծախսերի բաշխումն ըստ բյուջետային ծախսերի գործառնական դասակարգման տարրերի

Ծրագրային դասիչը	Ծրագիր / Միջոցառում	Գործառնական դասակարգման ⁵			2020թ փաստ. (հազ. դրամ)	2021թ սպասվող (հազ. դրամ)	2022թ բյուջե (հազ. դրամ)	2023թ բյուջե (հազ. դրամ)	2024 թ բյուջե (հազ. դրամ)
		Բաժին	Խումբ	Դաս					
1092	ՀՀ սահմանադրական դատարանի գործունեության ապահովում	X	X	X	600882.1	683877.7	657429.6	669834.6	679822.1
11001	ՀՀ սահմանադրական դատարանի գործունեության և սահմանադրական արդարադատության ապահովում	03	03	01	599718.1	670468.3	644538.8	656700.6	666492.3
.....								
11002	ՀՀ սահմանադրական դատարանի պահուստային ֆոնդ	03	03	01	1164.0	13409.4	12890.8	13134.0	13329.8
.....								
.....									

⁵Լրացվում են բյուջետային ծրագրերի միջոցառումների բովանդակությանը համապատասխանող բյուջետային ծախսերի գործառնական դասակարգման բաժնի, խմբի և դասի կոդերը: Բյուջետային ծրագրերի մակարդակում այս սյունակները չեն լրացվում:

Հավելված N 6.1 Բյուջետային ծրագրերի/միջոցառումների ֆինանսավորման առաջնահերթությունները⁶

Ծրագրային դասիչը ⁷		Ծրագրի/միջոցառման անվանումը		2022թ (հազ. դրամ)	2023թ (հազ. դրամ)	2024թ (հազ. դրամ)
Ծրագիր	Միջոցառում					
Գոյություն ունեցող ծրագրեր/միջոցառումներ						
		<i>ՀՀ սահմանադրական դատարանի գործունեության ապահովում</i>	<i>ՀՀ սահմանադրական դատարանի գործունեության և սահմանադրական արդարադատության ապահովում</i>	644538.8	656700.6	666492.3
		<i>ՀՀ սահմանադրական դատարանի գործունեության ապահովում</i>	<i>ՀՀ սահմանադրական դատարանի պահուստային ֆոնդ</i>	12890,8	13134.0	13329.8

⁶ Աղյուսակում ներկայացվում են հայտում ներառված գոյություն ունեցող և նոր նախաձեռնություններ հանդիսացող բյուջետային ծրագրերը/միջոցառումներն՝ ըստ դրանց ֆինանսավորման առաջնահերթության, դեպի ներքև նվազող առանջնահերթությամբ:

⁷ Նոր նախաձեռնությունների դեպքում ծրագրային դասիչը լրացվում է այն դեպքում, երբ նոր նախաձեռնությունները վերաբերվում են գոյություն ունեցող ծրագրերի կամ միջոցառումների ընդլայնմանը

Հավելված N 8. Բյուջետային ծրագրերի/միջոցառումների գծով ծախսերը՝ վարչատարածքային բաժանմամբ (ըստ մարզերի)

Ծրագրային դասիչը	Ծրագիր /Միջոցառում	2020թ փաստ. (հազ. դրամ)				2021թ սպասվող (հազ. դրամ)				2022թ բյուջե (հազ. դրամ)				2023թ բյուջե (հազ. դրամ)				2024 թ բյուջե (հազ. դրամ)			
		Ընդամենը	<Մարզի անվանումը> ⁸	<Մարզի անվանումը>	...	Ընդամենը	<Մարզի անվանումը>	<Մարզի անվանումը>	...	Ընդամենը	<Մարզի անվանումը>	<Մարզի անվանումը>	...	Ընդամենը	<Մարզի անվանումը>	<Մարզի անվանումը>	...	Ընդամենը	<Մարզի անվանումը>	<Մարզի անվանումը>	...
1092	ՀՀ սահմանադրական դատարանի գործունեության ապահովում	600882.1				683877.7				657429.6				669834.6				679822.1			
11001	ՀՀ սահմանադրական դատարանի գործունեության և սահմանադրական արդարադատության ապահովում	599718.1				670468.3				644538.8				656700.6				666492.3			
11002	ՀՀ սահմանադրական դատարանի պահուստային ֆոնդ	1164.0				13409.4				12890.8				13134.0				13329.8			

⁸ Բացել բյուջետային ծախսերը առանձին մարզերի մակարդակով

Հավելված N 10. Ամփոփ ֆինանսական պահանջներ ՄԺԾԾ ժամանակահատվածի համար

Աղյուսակ 1. Ծրագրերի և միջոցառումների գծով ամփոփ ֆինանսական պահանջներ 2022-2024 թթ համար

(հազ. դրամ)

Ծրագրային դասիչը		Ծրագրի/միջոցառման անվանումը	Գոյություն ունեցող պարտավորությունների գծով հաշվարկված (ճշգրտված) ծախսերը ⁹ (հազ. դրամ)			Ծախսային խնայողության գծով ամփոփ առաջարկը ¹⁰ (հազ. դրամ) (-)			Նոր նախաձեռնություններ (հազ. դրամ) (+)			Միջոցառման գծով ամփոփ ծախսերը ¹¹ (հազ. դրամ)		
Ծրագիր	Միջոցառում		2022թ	2023թ	2024թ	2022թ	2023թ	2024թ	2022թ	2023թ	2024թ	2022թ	2023թ	2024թ
Պարտադիր ծախսերին դասվող միջոցառումներ														
1092		ՀՀ սահմանադրական դատարանի գործունեության ապահովում	657429,6	669834.6	679822.1							657429,6	669834.6	679822.1
	11001	ՀՀ սահմանադրական դատարանի գործունեության և սահմանադրական արդարադատության ապահովում	644538,8	656700.6	666492.3							644538,8	656700.6	666492.3
	11002	ՀՀ սահմանադրական դատարանի պահուստային ֆոնդ	12890,8	13134.0	13329.8							12890,8	13134.0	13329.8
Հայեցողական ծախսերին դասվող միջոցառումներ (շարունակական բնույթի)														
		<Ծրագրի անվանումը>												
		<Միջոցառման անվանումը>												
		<Միջոցառման անվանումը>												
Հայեցողական ծախսերին դասվող այլ միջոցառումներ														
		<Ծրագրի անվանումը>												
		<Միջոցառման անվանումը>												
		<Միջոցառման անվանումը>												

⁹Ներկայացվում է գոյություն ունեցող պարտավորություններն դասվող միջոցառումների գծով հաշվարկված ծախսերն (առանց ծախսային խնայողությունների վերաբերյալ առաջարկների ներառման):

¹⁰Ներկայացվում է գոյություն ունեցող պարտավորություններն դասվող միջոցառումների գծով ծախսային խնայողության վերաբերյալ ամփոփ առաջարկը:

¹¹Ներկայացվում է միջոցառման գծով առաջարկվող ծախսերը՝ ծախսային խնայողությունների և նոր նախաձեռնությունների վերաբերյալ առաջարկները ներառած: Այն հավասար է տվյալ միջոցառման գծով նախորդ սյունակներում համապատասխան տարվա համար ներառված ցուցանիշների հանրագումարին:

Աղյուսակ 2. Հայտով ներկայացված՝ 2022-2024թթ ընդհանուր ծախսերի համեմատությունը ՀՀ 2021թ. պետական բյուջեի և 2022-2024թթ. համար սահմանված նախնական կողմնորոշիչ չափաքանակների հետ

(հազար դրամներով)

	2021թ.	2022թ.	2023թ.	2024թ.
1. Պետական մարմնի գծով 2022-2024 թվականների համար սահմանված ֆինանսավորման նախնական ընդհանուր կողմնորոշիչ չափաքանակները	X	657429,6	669834.6	679822.1
2. <<<< 2021թ. պետական բյուջեի մասին >>>> Հօրենքով պետական մարմնի գծով սահմանված ընդհանուր հատկացումները	683877,7	X	X	X
3. Ընդամենը հայտով ներկայացված ընդհանուր ծախսերը՝ 2022-2024 թթ. ՄԺԾԾ համար (տող 3.1 + տող 3.2 + տող 3.3.)	X	657429,6	669834.6	679822.1
3.1 Գոյություն ունեցող ծախսային պարտավորությունների գնահատում 2022-2024 թթ. ՄԺԾԾ համար (առանց ծախսային խնայողությունների վերաբերյալ առաջարկների ներառման)	X	657429,6	669834.6	679822.1
3.2 Ծախսային խնայողությունների գծով առաջարկները (-) նշանով	X			
3.3 Նոր նախաձեռնությունների գծով ընդհանուր ծախսերը	X			
4. Տարբերությունը ՀՀ 2021թ. պետական բյուջեի համապատասխան ցուցանիշից (տող 3 -տող 2)	X	657429,6	669834.6	679822.1
5. Տարբերությունը 2022-2024 թվականների համար սահմանված ֆինանսավորման նախնական ընդհանուր կողմնորոշիչ չափաքանակներից (տող 3-տող 1)	X			

ՄԺԾԾ ԺԱՄԱՆԱԿՀԱՏՎԱԾՈՒՄ ՀՀ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ՈԼՈՐՏԱՅԻՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ

1. ՈԼՈՐՏԸ

ՀՀ սահմանադրական դատարանը Հայաստանի Հանրապետության իրավակարգում ապահովելով Սահմանադրության գերակայությունը և անմիջական գործողությունը, որպես ռազմավարական առաջնահերթ խնդիր Հայաստանի Հանրապետությունում իրականացնում է սահմանադրական արդարադատություն:

2. ՈԼՈՐՏԱՅԻՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ԹԻՐԱԽՆԵՐԸ

ՀՀ սահմանադրական դատարանն օրենքով սահմանված կարգով շարունակելու է որոշել օրենքների, Ազգային ժողովի որոշումների, Հանրապետության Նախագահի հրամանագրերի, կառավարության, վարչապետի, ՏԻՄ որոշումների, մինչև միջազգային պայմանագրերի վավերացումը նրանցում ամրագրված պարտավորությունների համապատասխանությունը ՀՀ սահմանադրությանը, ինչպես նաև լուծելու է հանրահավաքների արդյունքների ու պարզամավորների ընտրությունների արդյունքներով ընդունված որոշումների հետ կապված վեճերը:

3. ՈԼՈՐՏԱՅԻՆ ԾԱԽՍԱՅԻՆ ԾՐԱԳՐԵՐԸ ԵՎ ԾԱԽՍԱՅԻՆ ԳԵՐԱԿԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

ՀՀ սահմանադրական դատարանի գործունեության ապահովում ծրագրով նախատեսված ՀՀ սահմանադրական դատարանի առաջնահերթ ռազմավարական նպատակներն են.

- Բարձրացնել սահմանադրական արդարադատության արդյունավետությունը, ապահովել Հայաստանի Հանրապետությունում սահմանադրության գերակայությունն ու անմիջական գործողությունը,
- իր գործունեությամբ նպաստել սահմանադրության և նրանում ամրագրված իրավունքների ու պարտավորությունների նկատմամբ հասարակության վստահության բարձրացմանը,

- սահմանված կարգով որոշում կայացնել օրենքների, Ազգային ժողովի որոշումների և այլ նորմատիվ ակտերի սահմանադրությանը համապատասխանության մասին,
- շարունակել Հանրապետությունում իրավունքի գերակայության ապահովման ուղղությամբ գործունեությունը:

Հիմնական գերակա վերջնական արդյունքները, որոնց վրա գերատեսչությունը ձգտում է ներազդել, նրանց իրագործման ռազմավարությունով ՀՀ սահմանադրական դատարանը հեղուկ կլինի հետևյալ արդյունքներին, մասնավորապես՝

Օրենքով սահմանված կարգով որոշել օրենքների, Ազգային ժողովի որոշումների, այլ նորմատիվ ակտերի համապատասխանությունը Սահմանադրությանը, մինչև վավերացումը որոշել միջազգային պայմանագրերում ամրագրված պարտավորությունների համապատասխանությունը ՀՀ սահմանադրությանը, լուծել հանրաքվեների հետ կապված վեճերը:

Սահմանադրական դատարանի այս լիազորությունը սահմանված է Սահմանադրությամբ և առաջնահերթ է հանդիսանում առաջիկա տարիների համար:

4. ՈԼՈՐՏԱՅԻՆ ԾԱԽՍԵՐԻ ԳՆԱՀԱՏԱԿԱՆԸ

ՀՀ սահմանադրական դատարանի գործունեության ապահովում ծրագրի իրականացման արդյունքում ակնկալվում է Օրենքով սահմանված կարգով լուծելով ընդունված որոշումների, օրենքների, իրավական այլ ակտերի սահմանադրությանը համապատասխանությունը՝ ապահովելով նրանց արդյունավետ գործողությունը: Սահմանադրական արդարադատություն իրականացնելիս սահմանադրական դատարանն անկախ է և ենթարկվում է միայն Սահմանադրությանը: Սահմանադրական դատարանի որոշումներին բնորոշ են պարտադիրությունը, վերջնական լինելը, անմիջական գործողությունը:

ՄԴ-ի՝ գործով ըստ էության ընդունված որոշումները պարտադիր են բոլոր պետական և տեղական ինքնակառավարման մարմինների, դրանց պաշտոնատար անձնաց, ինչպես նաև ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց համար ՀՀ-ի ամբողջ տարածքում: ՄԴ-ի խնդիրը վիճարկվող իրավական նորմի հետագա իրավաբանական ճակատագրի որոշումն է: Կախված ՄԴ-ի որոշումից՝ վիճարկվող իրավական ակտը կամ կորցնում է իր իրավաբանական ուժը, կամ շարունակում է պահպանել իր գործողությունը: Այդ իսկ պատճառով ՄԴ-ի որոշումները տարածվում են ոչ միայն վիճարկվող նորմի

Կիրառման հետ կապված կոնկրետ գործի վրա Վիճարկվող նորմատիվ ակտի հակասահմանադրականության վերաբերյալ ՍԴ-ի որոշումն ունի գործողության այնպիսի ոլորտ, ինչպիսին որ ունի նորաստեղծ մարմնի նորմատիվ ակտը:

ԲՅՈՒՋԵՏԱՅԻՆ ԾՐԱԳՐԻ ՆԿԱՐԱԳԻՐ
/ԱՆՁՆԱԳԻՐ/

ՀՀ սահմանադրական դատարանի գործունեության ապահովում
(Բյուջետային ծրագրի անվանումը)

1. ԾՐԱԳՐԻ ԱՆՁՆԱԳՐԱՅԻՆ ՏՎՅԱԼՆԵՐ

1.1 ԾՐԱԳՐԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ՝
ՀՀ սահմանադրական դատարանի գործունեության ապահովում
1.2 ԾՐԱԳՐԻ ԴԱՍԻՉԸ՝
1092
1.3 ԾՐԱԳՐԻ ԻՐԱԿԱՆԱՑՄԱՆ ՀԱՄԱՐ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՈՒ ՄԱՐՄԻՆԸ (ԲԳԿ)՝
ՀՀ սահմանադրական դատարան
1.4 ԾՐԱԳՐԻ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ՍԿԻՉԲԸ՝
ավելի քան 5 տարի
1.5 ԾՐԱԳՐԻ ՆԱԽԱՏԵՍՎՈՂ ԱՎԱՐՏԸ՝
շարունակական
1.6 ԾՐԱԳՐԻ ՆԱԽՈՐԴ ԱՆՎԱՆՈՒՄՆԵՐԸ՝
ՀՀ սահմանադրական դատարանի գործունեության ապահովում

1. ԾՐԱԳՐԻ ԱՆՁՆԱԳՐԱՅԻՆ ՏՎՅԱԼՆԵՐ

4. ԾՐԱԳՐԻ ԱՐԴՅՈՒՆՔԱՅԻՆ ՉԱՓՈՐՈՇԻՉՆԵՐԻ ՄԱՆՐԱՄԱՍՆ ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆԸ
 4.1 Աղյուսակ #.... (Յուրաքանչյուր ինքնուրույն չափորոշիչի համար լրացվում է առանձին աղյուսակ)

2. ԾՐԱԳՐԻ ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆԸ

2.1 ԾՐԱԳՐԻ ՆՊԱՏԱԿԸ՝	
ՀՀ-ում ապահովել սահմանադրական գերակայությունը	
2.2 ԾՐԱԳՐԻ ՀԻՄՔԵՐԸ՝	
Ծրագրի իրավական հիմքերը	Նկարագրությունը
ՀՀ սահմանադրություն	ՀՀ սահմանադրական դատարանի մասին օրենք
....	
2.3 ՊԵՏԱԿԱՆ ՄԱՐՄՆԻ (ԲԳԿ) ԼԻԱԶՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ԾՐԱԳՐԻ ԻՐԱԿԱՆԱՑՄԱՆ ՀԱՐՑՈՒՄ՝	
ՀՀ սահմանադրական դատարանի մասին օրենք	
2.4 ԾՐԱԳՐԻ ԹԻՐԱԽԱՅԻՆ ՇԱՀԱՌՈՒՆԵՐԸ ԵՎ ՄԱՏՈՒՑՎՈՂ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ՝	

<i>ՀՀ քաղաքացիները, կազմակերպությունները</i>			
2.5 ԾՐԱԳՐԻ ԿԱՌՈՒՑՎԱԾՔԸ՝			
Ծրագրի միջոցառման դասիչը	Ծրագրի միջոցառման անվանումը	Ծրագրի միջոցառման նկարագրությունը	Ծրագրի միջոցառման հիմնական շահառուները և փոխհատուցման շրջանակը
1092	ՀՀ սահմանադրական	Ապարադի պահպանման	ՀՀ քաղաքացիները,

	դափարանի գործունեության և սահմանադրական արդարադատության ապահովում	ծախսեր	կազմակերպությունները
	ՀՀ սահմանադրական դափարանի պահուստային ֆոնդ	Չկանխատեսված ծախսեր	
....			
2.6 ԾՐԱԳՐԻ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԻ ՀԻՄՔՈՒՄ ԴՐՎԱԾ ԾԱԽՍԵՐԻ ԲՆՈՒՅԹԸ			
Միջոցառման անվանումը	Պարտադիր կամ հայեցողական պարտավորությունների շրջանակը	Պարտադիր պարտավորության շրջանակներում գործադիր մարմնի հայեցողական իրավասությունների շրջանակները	Պարտադիր կամ հայեցողական պարտավորությունը սահմանող օրենսդրական հիմքերը
Պարտադիր ծախսերին դասվող միջոցառումներ, այդ թվում՝			
11001	պարտադիր	Ներկայացուցչական ծախս, գործուղումների ծախս	ՀՀ սահմանադրության 167 հոդված
11002	պարտադիր	Որոշվող ծախսային ուղղություններ	ՀՀ սահմանադրական դափարանի մասին օրենքի 3-րդ հոդված, 5-րդ կետ